

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	11
Część pierwsza	
WSTĘP DO TEORII I PRAKTYKI GOSPODARKI RYNKOWEJ	15
1	
WSPÓŁCZESNE SZKOŁY MYŚLENIA EKONOMICZNEGO W MAKROEKONOMII	17
1.1. Szkoła neoklasyczna	18
1.2. Nurt keynesowski	20
1.2.1. Postkeynesizm	21
Fundamentalizm keynesowski	21
Synteza neoklasyczna	22
Krzywa Phillipsa	25
1.2.2. Neokkeynesizm	27
1.3. Szkoła monetarystyczna	30
1.3.1. Charakter pieniądza	30
1.3.2. Naturalna stopa bezrobocia	32
1.3.3. Dochód permanentny	35
1.3.4. Wnioski dla polityki gospodarczej według monetarystów	36
1.3.5. Spór wokół monetaryzmu	36
1.4. Nowa ekonomia klasyczna	37
1.4.1. Implikacje polityczne nowego podejścia klasycznego	39
1.5. Szkoła realnego cyklu koniunkturalnego	40
1.6. Inne szkoły	41
1.6.1. Nurt instytucjonalny	41

1.6.2. Ekonomia podaży	44
Zadania i ćwiczenia	45
Literatura zalecana	46

2

SYSTEM GOSPODARKI RYNKOWEJ I JEJ TYPY	47
--	-----------

2.1. Istota gospodarki rynkowej	47
2.2. Typy gospodarki rynkowej	49
2.2.1. Neoliberalny typ gospodarki rynkowej — model anglosaski ...	49
2.2.2. Gospodarka rynkowa socjaldemokratyczna — model państwa dobrobytu	50
2.2.3. Społeczna gospodarka rynkowa	52
2.2.4. Wschodnioazjatycki model gospodarki rynkowej	58
Zadania i ćwiczenia	63
Literatura zalecana	64

3

ROLA PAŃSTWA W GOSPODARCE RYNKOWEJ	65
---	-----------

3.1. Ewolucja poglądów na rolę państwa w gospodarce rynkowej	65
3.2. Kierunki działania państwa w gospodarce rynkowej	73
3.3. Argumenty za i przeciw ekonomicznej roli państwa	75
3.3.1. Zawodność rynku	75
3.3.2. Zawodność państwa	80
Zadania i ćwiczenia	82
Literatura zalecana	82

Część druga

FUNKCJONOWANIE WSPÓŁCZESNEJ GOSPODARKI RYNKOWEJ	83
--	-----------

4

OCENA SPRAWNOŚCI GOSPODARKI RYNKOWEJ	85
---	-----------

4.1. Miary poziomu działalności w gospodarce	85
4.2. Konkurencyjność gospodarki i polityka konkurencji	93
4.2.1. Pojęcie konkurencyjności	93
4.2.2. Metody oceny konkurencyjności	94
4.2.3. Międzynarodowa konkurencyjność polskiej gospodarki	97
4.2.4. Perspektywy wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki	99
4.3. Innowacyjność krajów	103
Zadania i ćwiczenia	106
Literatura zalecana	107

5

ROZWÓJ I WZROST GOSPODARCZY
W TEORII I PRAKTYCE

5.1. Konceptualizacja pojęć wzrostu i rozwoju gospodarczego	108
5.2. Miary wzrostu i rozwoju gospodarczego	109
5.2.1. Wskaźniki ilościowe	110
5.2.2. Wybrane wskaźniki jakościowe	115
5.3. Czynniki wzrostu gospodarczego	121
5.4. Granice wzrostu gospodarczego	123
Zadania i ćwiczenia	125
Literatura zalecana	126

6

ROLA PIENIĄDZA I POLITYKA PIENIĘŻNA

6.1. Historia i funkcje pieniądza	127
6.2. Pojęcie pieniądza	130
6.3. Popyt na pieniądź i podaż pieniądza	131
6.3.1. Popyt na pieniądź	131
6.3.2. Podaż pieniądza	133
Kreacja pieniądza	134
6.4. Historia bankowości centralnej	137
6.5. Polityka pieniężna	139
6.5.1. Stopy procentowe	139
6.5.2. Operacje otwartego rynku	141
6.5.3. Rezerwa obowiązkowa	142
6.5.4. Operacje kredytowo-depozytowe	142
6.5.5. Zmiany równowagi na rynku pieniądza	143
Zadania i ćwiczenia	144
Literatura zalecana	144

7

NIERÓWNOWAGA WE WSPÓŁCZESNEJ GOSPODARCE

7.1. Przyczyny wahań koniunkturalnych	146
7.1.1. Charakterystyka faz cyklu koniunkturalnego	150
7.1.2. Oddziaływanie państwa na przebieg cyklu koniunkturalnego	150
7.2. Bezrobocie jako skutek nierównowagi	151
7.2.1. Klasyfikacja bezrobocia	151
7.2.2. Teorie bezrobocia	154
Neoklasyczna teoria bezrobocia	154
Keynesowska teoria bezrobocia	155

7.3. Inflacja jako skutek nierównowagi	157
7.3.1. Istota inflacji	157
7.3.2. Teorie inflacji	159
Inflacja a stopy procentowe	161
Mechanizm transmisji monetarnej	162
Zadania i ćwiczenia	167
Literatura zalecana	168

8

BUDŻET PAŃSTWA

8.1. Struktura budżetu państwa	170
8.2. Funkcje budżetu państwa	172
8.3. Rodzaje polityki fiskalnej	173
8.4. Wybrane problemy polityki fiskalnej państwa	174
8.4.1. Zależność między stopą podatkową a wpływami budżetowymi ...	174
8.4.2. Fiskalizm a tempo wzrostu gospodarczego	176
8.4.3. Nierównowaga budżetowa i deficyt finansów publicznych ...	180
8.5. Budżet polski w okresie transformacji	184
Zadania i ćwiczenia	186
Literatura zalecana	187

9

TRANSFORMACJA SYSTEMOWA POLSKIEJ GOSPODARKI

9.1. Istota transformacji systemowej	188
9.2. Metody przejścia do gospodarki rynkowej	191
9.3. Osiągnięcia dotychczasowej transformacji w polsce	192
Zadania i ćwiczenia	197
Literatura zalecana	197

Część trzecia

MAKROEKONOMIA GOSPODARKI ŚWIATOWEJ

10

GLOBALIZACJA

10.1. Pojęcie, korzyści i zagrożenia procesu globalizacji	201
10.2. Międzynarodowe przepływy kapitału — pojęcie i formy	206
10.3. Ocena poziomu globalizacji gospodarki	210

10.4. Korporacje transnarodowe	213
10.5. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w procesie globalizacji	221
Zadania i ćwiczenia	230
Literatura zalecana	230

11

MIĘDZYNARODOWA INTEGRACJA GOSPODARCZA

11.1. Teoretyczne aspekty integracji	232
11.1.1. Pojęcie, cel i przesłanki integracji	232
Warunki i formy integracji	234
11.2. Integracja europejska	237
11.3. Polska w Unii Europejskiej — oczekiwania, skutki i wyzwania ...	241
Zadania i ćwiczenia	247
Literatura zalecana	248

12

MIĘDZYNARODOWE STOSUNKI GOSPODARCZE

12.1. Handel międzynarodowy — teorie wymiany międzynarodowej	249
12.2. Międzynarodowa wymiana usług	252
12.3. Bilans płatniczy	257
12.3.1. Pojęcie bilansu płatniczego	257
12.3.2. Struktura bilansu płatniczego	258
12.3.3. Problem równowagi bilansu płatniczego	261
12.4. Stosunki monetarne w gospodarce otwartej	261
12.4.1. Charakterystyka rynku walutowego	261
12.4.2. Rodzaje rynków walutowych	262
12.4.3. Rodzaje transakcji na rynku walutowym	263
Tradycyjny rynek walutowy	263
Nowy rynek walutowy	265
12.4.4. Kursy walutowe	266
Zadania i ćwiczenia	267
Literatura zalecana	268

13

MAKROEKONOMICZNE DYSPROPORCJE ROZWOJOWE WSPÓŁCZESNEJ GOSPODARKI ŚWIATOWEJ

13.1. Diagnoza stanu — ścieżki doświadczeń krajów rozwiniętych i rozwijających się	269
13.2. Analiza przyczyn i warunków zapobiegających narastaniu dysproporcji rozwojowych	274

13.2.1. Wczesne teorie rozwoju	275
Teorie modernizacji	275
Teorie podstawowych potrzeb	277
Teorie zależności	278
13.2.2. Współczesne nurty ekonomii rozwoju	279
Neoliberalizm	280
Instytucjonalny wymiar w ekonomii rozwoju	281
13.3. Konsekwencje dysproporcji rozwojowych	282
13.3.1. Problem żywnościowy	282
13.3.2. Problem zadłużenia międzynarodowego	284
13.3.3. Degradacja środowiska naturalnego	285
13.3.4. Zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego	286
Zadania i ćwiczenia	286
Literatura zalecana	287
BIBLIOGRAFIA	288
INDEKS RZECZOWY	296